



ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Milana Procházky a soudců Mgr. Karla Černína, Ph.D. a Mgr. Jana Čížka ve věci

žalobkyně: **IPB Invest, a.s.**,
sídlem Karlovo nám. 34/28, Třebíč
zastoupené advokátem JUDr. Martinem Bohuslavem
sídlem Italská 2581/67, Praha

proti

žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**
sídlem Masarykova 427/31, Brno

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 5. 2024, č. j. 14237/24/5200-11431-712136

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. V projednávané věci jde o doměření daně z příjmů právnických osob žalobkyni z důvodu zneužití práva.

2. Finanční úřad pro Kraj Vysočina, Územní pracoviště v Třebíči (dále jen „správce daně“), zahájil dne 11. 2. 2022 na základě doručení oznámení o zahájení daňové kontroly č. j. 198695/22/2912-60561-712080 kontrolu daně z příjmů právnických osob za zdaňovací období roku 2018. Písemností ze dne 11. 10. 2022, č. j. 1575691/22/2912-60561-712080, seznámil správce daně žalobkyni s výsledkem kontrolního zjištění, přičemž současně stanovil žalobkyni lhůtu k vyjádření se. Vyjádřením žalobkyně nedošlo ke změně výsledku kontrolního zjištění. Daňová kontrola byla ukončena dne 18. 1. 2023 doručením oznámení o ukončení daňové kontroly ze dne 18. 1. 2023, č. j. 48201/23/2912-60561-712080 (dále jen „oznámení o ukončení daňové kontroly“), jehož přílohu tvořila zpráva o daňové kontrole ze dne 18. 1. 2023, č. j. 47753/23/2912-60561-712080 (dále jen „zpráva o daňové kontrole“).
3. V návaznosti na to vydal správce daně dodatečný platební výměr ze dne 20. 1. 2023, č. j. 54504/23/2912-50521-706434 (dále jen „dodatečný platební výměr“), kterým byla žalobkyni doměřena daň za zdaňovací období roku 2018 vyšší o částku 1 573 580 Kč a bylo stanoveno penále ve výši 314 716 Kč.
4. Proti dodatečnému platebnímu výměru podala žalobkyně odvolání. V odvolacím řízení žalovaný dospěl k závěru, že správce daně pochybil, jelikož před zahájením daňové kontroly za dotčené zdaňovací období nevyzval žalobkyni k podání dodatečného přiznání podle § 145 odst. 2 daňového řádu, ačkoli disponoval informacemi, na jejich základě mohl důvodně předpokládat, že žalobkyni bude daň doměřena. Z uvedeného důvodu žalovaný napadeným rozhodnutím dodatečný platební výměr částečně změnil tak, že nepřistoupil ke stanovení penále, ačkoli byla za dotčené zdaňovací období doměřena daň vyšší. Závěry správce daně týkající se zneužití § 24 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů (dále jen „ZDP“), žalovaný potvrdil.

II. Obsah žaloby

5. Žalobkyně poukazuje na to, že nyní posuzovaná věc je důkazně odlišná od věci žalobkyně za předcházející zdaňovací období posuzované Krajským soudem v Brně v rozsudku ze dne 22. 9. 2022, č. j. 30 Af 43/2021-72, ve znění opravného usnesení ze dne 7. 11. 2022, č. j. 30 Af 43/2021-82, které bylo potvrzeno rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 5. 2024, č. j. 10 Afs 309/2022 – 112. Žalobkyně v nyní posuzovaném zdaňovacím období roku 2018 předložila žalovanému zásadní důkazní prostředky, které prokazují ekonomickou opodstatněnost emise dluhopisů. Jednalo se zejména o účetnictví žalobkyně od roku 2009 do roku 2018 a Ekonomickou analýzu podnikatelské činnosti ve formě odborného vyjádření („Ekonomická analýza“), které žalobkyně nemohla včas nepředložit v řízení ve věci zdaňovacích let 2013 – 2015, tudíž se jimi Krajský soud v Brně ani Nejvyšší správní soud nemohly zabývat.
6. Žalobkyně namítá, že emise dluhopisů byla ekonomicky opodstatněná a měla pozitivní efekt na podnikání žalobkyně. Uvádí, že její ekonomickou činnost lze stručně popsat tak, že získává externí zdroje financování, které poskytuje svým klientům ve formě dlouhodobých úvěrů. Zdanitelný příjem žalobkyně realizuje z rozdílu ceny získaného financování a ceny finančních produktů poskytnutých klientům. Pro ekonomickou opodstatněnost přijatého financování je přitom klíčová celková bilanční suma, nikoliv jednotlivé finanční toky. Ke své ekonomické činnosti žalobkyně potřebuje dlouhodobé financování. Žalobkyni se takové financování dlouhodobě nedařilo zajistit. Přitom žalobkyně potřebovala refinancovat krátkodobé finanční zdroje. Proto valná hromada

žalobkyně rozhodla dne 26. 11. 2012 o vydání dluhopisů v objemu 200 mil. Kč s nominální hodnotou 1 Kč. Tato forma dluhopisů dávala majitelům největší flexibilitu s jejich nakládáním. Část emise ve výši 150 mil. Kč upsal Ing. P. B., akcionář žalobkyně (dále jen „Ing. B.“), zbytek ve výši 50 mil. Kč upsala obchodní společnost PERFECT INVEST, a.s., spadající do totožné finanční skupiny jako žalobkyně (dále jen „společnost PERFECT INVEST“). Emisní cena pak byla upisovateli uhrazena již v roce 2012, a to bankovním převodem v celkové výši 180 mil. Kč a zápočtem na splatnou pohledávku, kterou měl Ing. B. vůči žalobkyni. Finanční prostředky získané z emise dluhopisů žalobkyně efektivně využila k refinancování svých splatných závazků vůči bankám, Ing. B. a společnosti PERFECT INVEST. Tím byly nahrazeny (refinancovány) původní zdroje financování podnikatelské činnosti žalobkyně. Žalobkyně použila finanční prostředky získané z emise dluhopisů také k úhradě splatného závazku vůči obchodní společnosti TREBOSS s.r.o. (dále jen „společnost TREBOSS“) za poskytnuté služby. Finanční prostředky, pro které neměla žalobkyně využití, poskytla v souladu se zavedenou praxí na základě Smlouvy o finanční výpomoci ze dne 2. 1. 2008 jako krátkodobou zápůjčku své sesterské společnosti PERFECT INVEST, která pro ně naopak využití měla. Tyto finanční prostředky se žalobkyni od společnosti PERFECT INVEST na konci roku vrátily a žalobkyně je dále použila ve své podnikatelské činnosti při poskytování finančních produktů svým klientům, resp. je znovu poskytla sesterské společnosti PERFECT INVEST k využití. Jde o finanční prostředky získané z emise dluhopisů provázané do žalobkyní poskytnutých finančních produktů. V roce 2015 žalobkyně v návaznosti na situaci na trhu s jí poskytovanými finančními produkty již nebyla schopná reálně využít prostředky z emise dluhopisů (resp. prostředky, které se žalobkyni časem vrátily z produktů, které na základě emise dluhopisů mohla poskytnout svým klientům). Žalobkyně ekonomickou opodstatněnost emise dluhopisů a její pozitivní dopad na podnikání prokazovala žalovanému zejména Ekonomickou analýzou, Finanční analýzou, finančními výkazy, účetnictvím za zdaňovací období 2007-2020 a smluvní dokumentací.

7. Žalobkyně namítá, že žalovanému primárně vadí zvolená forma financování, a to dluhopisy v korunové nominální hodnotě. Tato skutečnost je však relevantní maximálně pro daň z příjmů fyzických osob vybíranou srážkou dle zvláštní sazby daně, nikoli pro daň z příjmů právnických osob, která je předmětem sporu. Pokud by si ve stejné situaci vzala žalobkyně úvěr od banky nebo emitovala dluhopisy ve vyšší nominální hodnotě, tak by související nákladové úroky daňové orgány nerozporovaly.
8. Žalobkyně namítá, že dosavadní judikatura je na její případ nepřiléhavá a neaplikovatelná. Správní soudy řešily případy uměle vytvořené poptávky po dluhopisech. Avšak u žalobkyně došlo k nahrazení existujících původních zdrojů financování poskytnutých z velké části nezávislými bankami (v objemu cca. 140 mil. Kč) novým zdrojem – dluhopisy. Žalovaný se v napadeném rozhodnutí nevypořádal s otázkou, z čeho by byla financována část úvěrů poskytnutých klientům. Žalobkyně namítá, že finanční prostředky získané z úpisu dluhopisů refinancovaly skutečně existující externí zdroje financování žalobkyně, které byly navázané v již poskytnutých finančních produktech klientů. Jednalo se tedy o zcela běžné refinancování odůvodněné tím, že žalobkyni banky nadále odmítaly poskytovat financování, protože jim žalobkyně začala významně konkurovat. Ve chvíli, kdy byla žalobkyně povinna uhradit velký objem splatných bankovních úvěrů a zároveň neměla volné finanční prostředky, protože je investovala nebo poskytla dále skrz své finanční produkty klientům, musela logicky hledat nové zdroje financování. Dluhopisy, které toto

financování nahradily nemohou být považovány za umělé, účelové či bez ekonomického přínosu. Nutnost splatit bankovní financování a nemožnost refinancovat by vedly k poklesu aktiv i z nich generovaných výnosů a zisku žalobkyně.

9. Žalobkyně namítá, že u ní nedocházelo k pouhému „protáčení finančních prostředků“. Jednalo se o zajištění finančních zdrojů, nahrazení stávajících finančních vztahů vztahy novými. Ke všem transakcím existoval právní důvod a titul, o které se daňové orgány dále nezajímaly.
10. Žalobkyně poukazuje na flexibilitu při nakládání s korunovými dluhopisy a možnost jejich objem výhledově rozdělit na menší části a zapojit další investory a prodat jim přesně takovou část, která odpovídá jejich aktuálním potřebám. Dluhopisy ve vyšší nominální hodnotě takovou míru flexibility nenabízí. Žalobkyně poukazuje na výhodnost dluhopisového financování ve srovnání s úvěrem nebo zápůjčkou (nižší administrativní zátěž, není nutné zajištění či účelová vázanost, dozor úvěrující banky by mohl ohrozit s přihlédnutím na předmět podnikání žalobkyně její postavení na trhu či obchodní tajemství apod.).
11. Žalobkyně s odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 12. 2007, č. j. 1 Afs 35/2007-108 namítá, že každý podnikající subjekt si může uspořádat své podnikání tak, že dojde i ke snížení jeho daňové povinnosti.
12. Podle žalobkyně žalovaný zpochybňuje nezbytnost financování, aniž by zohlednil, že i kdyby k nahrazení původních zdrojů financování emitovanými dluhopisy nedošlo, žalobkyně by byla povinna stále hradit úroky z cizích zdrojů.
13. Smysl refinancování a jeho pozitivní dopady dokládala žalobkyně v daňovém řízení také Ekonomickou analýzou, Finanční analýzou. Žalobkyně prokázala, že emise dluhopisů se příznivě promítla do hospodářských výsledků Skupiny IPB.
14. Cílem žalobkyně nebylo získat nové prostředky, ale refinancovat bankovní úvěry. Podle žalobkyně čerpání cizího zdroje financování vždy nepovede k získání nových (dodatečných) finančních prostředků.
15. Žalobkyně dále uvádí následující. K jednání, které je zneužitím práva, se nepřihlíží. Pokud daňové orgány učinily závěr o zneužití práva, musí správně hledět na situaci tak, že je žalobkyně stále financována předchozím bankovním a ostatním krátkodobým financováním. Proto jsou nadále nákladové úroky z tohoto financování daňově uznatelné. Tento správný postup ale žalovaný nereflektoval.
16. Žalobkyně poukazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2023, sp. zn. 3 Afs 114/2022 s tím, že správce daně měl odhlédnout od sporované formy financování a dluhopisové financování posoudit jako půjčku/úvěr.
17. Žalobkyně namítá, že daňové orgány neprokázaly splnění podmínky existence neoprávněného daňového zvýhodnění v rozporu se smyslem a účelem § 24 odst. 1 zákona o daních z příjmů. Možnost uplatnit si nákladový úrok z emise korunových dluhopisů je totožná jako možnost uplatnění nákladových úroků z emise dluhopisů jiné nominální hodnoty, případně úroků z jiného způsobu financování podnikatelské činnosti žalobkyně. U žalobkyně se přitom jednalo o nahrazení zdroje financování. Přístup daňových orgánů představuje znevýhodnění financování emisí korunových dluhopisů oproti ostatním.

18. Žalobkyně poukazuje na to, že extrémní názor o neoprávněném zvýhodnění prostřednictvím emise korunových dluhopisů začala Finanční správa ČR zastávat až s více než 4letým odstupem. Možnosti vydat korunové dluhopisy přitom využilo mnoho subjektů, mimo jiné i samotné Ministerstvo financí ČR. Je nepřijatelné posuzovat zneužití práva při emisi korunových dluhopisů podle emitenta (státní vs. korporátní dluhopisy).
19. Žalobkyně namítá, že si žalovaný protirečí. Pokud dospěl k závěru, že hmotněprávní podmínky § 24 odst. 1 zákona o daních z příjmů byly naplněny (tj. žalobkyně vynaložila náklady, aby se projevily v jejích příjmech), nemohl dospět k závěru, že chování žalobkyně nebylo ekonomicky racionální (tj. neprojevilo se v jejích příjmech), což popírá naplnění hmotněprávní podmínky § 24 odst. 1 zákona o daních z příjmů spočívající ve vazbě mezi vynaloženými výdaji (náklady) a příjmy žalobkyně. Podstatné je, že žalobkyně finanční prostředky získala k dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů.
20. Žalobkyně namítá neprovedení svědeckých výpovědí pana V. M. a pana M. M. Návrh na výslech svědků žalobkyně učinila za účelem prokázání ekonomické opodstatněnosti emise dluhopisů, účelu finančních toků, ekonomické logice emise dluhopisů a financování žalobkyně v letech před emisí dluhopisů a po ní. Žalovaný nezákonně předjímal, jaké budou výpovědi svědků a jaké zjištění z jejich výpovědí vzejde. Neprovedením navrhovaných výslechů žalovaný neumožnil žalobkyni unést důkazní břemeno.
21. Na základě výše uvedeného proto žalobkyně navrhla, aby soud napadené rozhodnutí žalovaného zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalovaného

22. Žalovaný ve vyjádření k žalobě navrhl žalobu zamítnout.
23. Žalovaný nesouhlasí s tím, že důkazní pozice žalobkyně je odlišná od věci řešené v rozsudku zdejšího soudu č. j. 30 Af 43/2021-72 a v rozsudku Nejvyššíhoho právního soudu č. j. 10 Afs 309/2022-112.
24. Žalovaný nepopírá, že žalobkyně potřebuje pro svoji činnost dostatek finančních zdrojů, neboť poskytuje svým klientům finanční služby. Žalobkyně však neprokázala, že by emisí dluhopisů nějaké finanční prostředky získala (což ostatně připouští i samotná žalobkyně). Podle žalovaného nebyl zjištěn ani ekonomicky racionálně odůvodněný smysl dané transakce a ani to, že prodej emitovaných dluhopisů směřoval je zvýšení zisků žalobce. Žalovaný dále uvádí, že nestaví rovnítko mezi formou financování korunovými dluhopisy a zneužitím práva. V daném věci však zdůvodnil, proč na základě konkrétních zjištění dospěl k závěru o zneužití práva. Žalobkyně by jistě byla oprávněna uplatnit si nákladový úrok z emise dluhopisů korunové nominální hodnoty dle § 24 odst. 1 ZDP, pokud by byl splněn primární cíl emise dluhopisu (tedy i u korunového dluhopisu), tj. zajištění určitého externího zdroje financování pro jeho podnikání. K tomu však nedošlo. K Finanční a Ekonomické analýze žalovaný sdělil, že neprokazují ekonomickou opodstatněnost transakcí spojených s emisí dluhopisů – nezabývaly se konkrétními finančními transakcemi doprovázejícími emisí korunových dluhopisů v závěru roku 2012 a nepřispěly k objasnění ekonomického smyslu finančních transakcí. K neprovedení svědeckých výpovědí žalovaný uvedl, že disponoval dostatečnými informacemi stran skutkového stavu a soubor vzájemně provázaných důkazních prostředků svědčících jeho závěru o zneužití práva by nemohl zvrátit ani případně provedené svědecké výpovědi. Žalovaný prokázal objektivní i subjektivní složku zneužití práva žalobkyní a označil její jednání za zneužití práva s

příslušnými daňovými důsledky z toho plynoucími (tj. nastolení výsledného stavu tak, jako by ke zneužití práva nedošlo – vyloučením úroků z dluhopisů z daňově účinných nákladů).

25. Žalovaný dále uvedl, že předmětem sporu nebyla výše úroků z dluhopisů. Postup žalobkyně po celou dobu hodnotil jako zneužití práva. Žalobkyní odkazovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2023, č. j. 3 Afs 114/2022, tak řeší odlišnou situaci. Není sporu o tom, že žalobkyně postupovala formálně podle ZDP, sporným je však ekonomický smysl transakcí.

IV. Posouzení věci soudem

26. Žaloba byla podána včas [§ 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“)], osobou k tomu oprávněnou (§ 65 odst. 1 s. ř. s.) a jedná se o žalobu přípustnou. Soud ve věci rozhodl bez nařízení jednání za splnění zákonných podmínek (§ 51 odst. 1 s. ř. s.), a sice souhlasu účastníků.
27. Žaloba **není důvodná**.
28. Nutno úvodem zdůraznit, že k obdobným závěrům jako v nynější věci dospěl zdejší soud v rozsudcích ze dne 22. 9. 2022 ve věci sp. zn. 30 Af 43/2021 a ve věci sp. zn. 30 Af 44/2021, kde posuzoval - shodně jako v nynějším případě - účelnost emise korunových dluhopisů vydaných žalobkyní na konci roku 2012. V obou zmíněných případech se jednalo věc týchž účastníků. Věc sp. zn. 30 Af 43/2021 se týkala doměření daně z příjmů právnických osob za tři zdaňovací období let 2013, 2014 a 2015. Věc sp. zn. 30 Af 44/2021 se týkala doměření daně z příjmů fyzických osob vybírané srážkou za tři zdaňovací období let 2014, 2015 a 2016. Kasační stížnosti žalobce proti rozsudkům zdejšího soudu vydaných ve věcech sp. zn. 30 Af 43/2021 a sp. zn. 30 Af 44/2021 Nejvyšší správní soud zamítl rozsudky ze dne 19.12. 2023, č. j. 4 Afs 262/2022-87 (týká se daně z příjmů fyzických osob vybírané srážkou), a ze dne 28. 5. 2024, č. j. 10 Afs 309/2022-112 (týká se daně z příjmů právnických osob). Nejvyšší správní soud potvrdil závěry krajského soudu, že nedošlo k naplnění smyslu emise dluhopisů, kterým, je zajištění externího financování, jelikož se pouze „protáčely“ finanční prostředky mezi jednotlivými aktéry, žalobkyně jednala účelově, emise dluhopisů neměla jiný ekonomický smysl než daňové zvýhodnění, a tedy zneužila právo.
29. Pro nyní řešenou věc i obě zmíněné věci sp. zn. 30 Af 43/2021 a sp. zn. 30 Af 44/2021 je důležitý stejný skutkový stav a závěr o zneužití práva. O velmi úzké souvislosti obou věcí svědčí i obdobná argumentace uplatněná v žalobách. Krajský soud neshledal důvod se od závěrů vyplývajících z rozsudků ve věcech věci sp. zn. 30 Af 43/2021 a sp. zn. 30 Af 44/2021 odchýlit a v podrobnostech na ně lze odkázat
30. Krajský soud pro úplnost upozorňuje také na své rozsudky, kterými rozhodl o žalobě PERFECT INVEST - sesterské společnosti žalobkyně. Jedná se konkrétně o rozsudky ze dne 28. 3. 2023, č. j. 29 Af 44/2021-144 (týká se daně z příjmů právnických osob za tři zdaňovací období let 2013, 2014 a 2015) a č. j. 29 Af 45/2021-138 (týká se daně z příjmů fyzických osob vybíranou srážkou podle zvláštní sazby daně za dvě zdaňovací období let 2015 a 2016), a ze dne 14. 11. 2024, č. j. 29 Af 32/2023-85 (týká se daně z příjmů právnických osob za zdaňovací období roku 2017). Jde o věci skutkově i právně obdobné s nyní souzeným případem (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 10. 2024, č. j. 9 Afs 110/2023-107, bod 32), ve kterých byla předmětem sporu účelnost emise dluhopisů vydaných obchodní společností PERFECT INVEST, a.s. na konci roku 2012. Krajský soud mimo jiné dospěl k závěru o uměle vytvořené transakci, jejíž realizace byla možná zejména

z důvodu provázanosti osob, které se jí účastnily se společností PERFECT INVEST., konkrétně se jednalo o žalobkyni a o Ing. B. (který byl v kontrolovaném období předsedou představenstva jak společnosti PERFECT INVEST, tak žalobkyně). Jediným účelem jednání společnosti PERFECT INVEST bylo získání daňové výhody. Z téhož jednání přitom daňově těžily dvě spojené osoby (společnost PERFECT INVEST a její předseda představenstva). Ing. B. získal emisí dluhopisů daňovou výhodu v podobě nezdaněných vyplácených úroků z dluhopisů. Společnost PERFECT INVEST získala daňové zvýhodnění ve formě snížení daňové povinnosti na základě zaúčtování nákladových úroků z emitovaných dluhopisů. Bez daňového zvýhodnění by emise dluhopisů pozbyla jakýkoliv ekonomický smysl. Společnost PERFECT INVEST podala proti shora uvedeným rozsudkům kasační stížnosti. O kasačních stížnostech proti rozsudkům č. j. 29 Af 44/2021-144 a č. j. 29 Af 32/2023-85 nebylo doposud rozhodnuto (řízení jsou vedena u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. 8 Afs 79/2023 a sp. zn. 3 Afs 270/2024). Kasační stížnost proti rozsudku č. j. 29 Af 45/2021-138 Nejvyšší správní soud zamítl rozsudkem ze dne 29. 10. 2024, č. j. 9 Afs 110/2023-107. Nejvyšší správní soud přitom vycházel z obou shora zmíněných rozsudků č. j. 4 Afs 262/2022-87 a č. j. 10 Afs 309/2022-112 ve věci žalobkyně, a to s ohledem na zjevnou podobnost věcí včetně uplatněné kasační argumentace, propojenost zainteresovaných subjektů (společnosti PERFECT INVEST, žalobkyně a Ing. B.) a neshledal důvod se od závěrů vyslovených ve svých dřívějších rozsudcích odchýlit. Ačkoli se zmíněné rozsudky netýkají samotné žalobkyně, podstata jejich závěrů a jejich východiska jsou rovněž aplikovatelné i v nynější věci a reagují na obdobnou argumentaci, kterou žalobkyně uplatnila v nynějším řízení před krajským soudem.

31. Aplikaci závěrů z výše zmíněných rozsudků na nyní řešenou věc nebrání ani žalobkyní zmíněné účetnictví a Ekonomická analýza (viz níže).

Skutková zjištění

32. Ze správního spisu vyplynuly tyto pro věc podstatné skutečnosti.
33. V prosinci roku 2012 emitovala žalobkyně 200 milionů dluhopisů, všechny v nominální hodnotě 1 Kč, s fixním úročením ve výši 12 % p. a., a se splatností 20 let. V průběhu daňové kontroly předložila žalobkyně správci daně smlouvu o úpisu dluhopisů ze dne 29. 11. 2012 uzavřenou mezi žalobkyní jako emitentem a Ing. B. jako upisovatelem. Na jejím základě žalobkyně umožnila upisovateli upsat dluhopisy v počtu 150 milionů kusů v nominální hodnotě 1 Kč, přičemž upisovatel se zavázal žalobkyni splatit částku za úpis dluhopisů do 20. 12. 2012. Dále byla správci daně předložena smlouva o úpisu dluhopisů ze dne 29. 11. 2012 uzavřená mezi žalobkyní jako emitentem a společností PERFECT INVEST jako upisovatelem, kterou žalobkyně umožnila upisovateli upsat dluhopisy v počtu 50 milionů kusů v nominální hodnotě 1 Kč, přičemž upisovatel se zavázal splatit žalobkyni částku za úpis dluhopisů do 20. 12. 2012. Dluhopisy, jakožto zaknihované cenné papíry, byly registrovány v Centrálním depozitáři cenných papírů, a. s.
34. Společnost PERFECT INVEST uhradila částku ve výši 50 milionů Kč za nákup dluhopisů dne 6. 12. 2012. Ing. B. uhradil dne 5. 12. 2012 a 6. 12. 2012 částky na dva bankovní účty žalobkyně v celkové výši 120 milionů Kč. Zbývající částka ve výši 30 milionů Kč byla započtena na základě dohody o vzájemném započtení závazků a pohledávek ze dne 6. 12. 2012 uzavřené mezi žalobkyní a Ing. B.

35. Na základě smlouvy o úplatném prodeji dluhopisů ze dne 4. 1. 2013 došlo ke změně vlastníka 50 milionů kusů ze společnosti PERFECT INVEST na pana L. K. Kupní cena byla sjednána ve výši 50 100 000 Kč. Následně došlo dne 25. 9. 2013 k uzavření smlouvy o úplatném prodeji 50 milionů kusů dluhopisů mezi panem L. K. a Ing. B. za kupní cenu 50 100 000 Kč.
36. Dne 5. 1. 2015 uzavřela žalobkyně jako „vlastník“ se společností PERFECT INVEST jako „příjemcem“ a Ing. B. jako „oprávněným“ smlouvu o používání finančních zdrojů. Jejím předmětem bylo svěřeni a používání peněžních prostředků až do maximální výše 200 milionů Kč, které představují peněžní prostředky zaplacené za upsané dluhopisy. Podle bodu III. 6. smlouvy se příjemce zavázal uhradit poměrnou část ročního úrokového výnosu za dobu používání finančních zdrojů beneficentům (oprávněným) ve lhůtách a způsobem uvedeným v emisních podmínkách dluhopisů. Dle bodu IV. 1. smlouvy se poskytovatel zavázal převést poskytnuté finanční prostředky příjemci na bankovní účet, který příjemce určí. V rámci daňové kontroly na dani z příjmů právnických osob za zdaňovací období let 2013 až 2015 a na dani z příjmů fyzických osob vybírané srážkou žalobkyně uvedla, že v průběhu roku 2015 poskytla na základě uvedené smlouvy společnosti PERFECT INVEST finanční prostředky ve výši 190 milionů Kč.
37. Žalobkyně za zdaňovací období roku 2018 (tj. v období, pro které byla správcem daně zahájena daňová kontrola) zahrnula úroky ze zaplacených a započtených dluhopisů do daňově uznatelných nákladů, a to ve výši 8 281 644 Kč. Zbylé náklady převzala společnost PERFECT INVEST. Úroky z dluhopisů za rok 2018 vyplatila žalobkyně vlastníkovi dluhopisů, Ing. B.
38. V kontrolovaném období, byl předsedou představenstva žalobkyně, jakož i společnosti PERFECT INVEST, Ing. B. V kontextu § 23 odst. 7 písm. a) bod 1 a písm. b) bod 1 ZDP se jedná o osobu spojenou.
39. Správce daně zahájil dne 11. 2. 2022 na základě doručení oznámení o zahájení daňové kontroly kontrolu daně z příjmů právnických osob za zdaňovací období roku 2018.
40. V průběhu daňové kontroly zjistil, že žalobkyně ve dnech 30. 11., 4. 12., 5. 12. a 6. 12. 2012 odeslala ze svých bankovních účtů na bankovní účty společnosti PERFECT INVEST částku v celkové výši 120 059 000 Kč. Společnost PERFECT INVEST odeslala dne 4. 12. 2012 ze svého bankovního účtu vedeného u České spořitelny čtyři platby na účet společnosti AGRO 2000 – UIF v celkové výši 11 926 410 Kč. Dále dne 5. 12. 2012 tato společnost poslala ze stejného účtu na účet společnost AGRO 2000 – INVEST platby v celkové výši 111 156 000 Kč. V návaznosti na to odeslala společnost AGRO 2000 INVEST dne 5. 12. 2012 ze svého účtu platby na účet Ing. B. v celkové výši 111 000 000 Kč. Dále společnost AGRO 2000 – UIF odeslala dne 6. 12. 2012 ze svého účtu platby v celkové výši 12 000 000 Kč na účet pana L. K. V návaznosti na to pan L. K. odeslal dne 6. 12. 2012 ze svého účtu platby v celkové výši 12 000 000 Kč na účet Ing. B.
41. Správce daně vydal výzvu k prokázání skutečností, v níž konkrétně specifikoval obsah pochybností. Mimo jiné vyzval žalobkyni k prokázání, zda náklady ve výši 8 281 644 Kč byly vynaloženy na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů v souladu s § 24 odst. 1 ZDP, v bezprostřední souvislosti s podnikatelskou činností, že žalobkyně finanční prostředky získané emisí dluhopisů skutečně potřebovala v rámci své podnikatelské činnosti, jaký byl primární účel emise korunových dluhopisů a skutečné využití finančních

prostředků ve výši 200 000 000 Kč získaných prodejem korunových dluhopisů v prosinci roku 2012, zda prodej emitovaných dluhopisů a finanční transakce provedené v prosinci roku 2012 mezi osobami uvedenými v předchozím odstavci rozsudku měly racionální ekonomický smysl a vedly k navýšení zdrojů financování rozvoje nebo jiných aktivit žalobkyně.

42. Po vyhodnocení odpovědi žalobkyně na uvedenou výzvu (včetně vyhodnocení předložených důkazních prostředků), dospěl správce daně k závěru, že žalobkyně neodstranila pochybnosti správce daně.
43. Daňová kontrola byla ukončena dne 18. 1. 2023 doručením oznámení o ukončení daňové kontroly s příloženou zprávou od daňové kontroly žalobkyni.
44. Ve zprávě o daňové kontrole správce daně na základě zjištěných skutečností a shromážděných důkazů konstatoval, že žalobkyně zaúčtováním nákladových úroků plynoucích z emise dluhopisů sice formálně naplnila ustanovení § 24 odst. 1 ZDP, avšak správce daně prokázal, že šlo o neekonomické jednání a o účelovou transakci, která postrádá racionální efekt. Výhoda celé transakce totiž spočívala pouze v daňovém zvýhodnění ve formě snížení daňové povinnosti na základě zaúčtování nákladových úroků z emitovaných dluhopisů. Jednotlivé úkony žalobkyně byly ve svém souhrnu posouzeny jako zneužití práva. Za dané situace uplatněním daňových nákladů ve výši 8 281 644 Kč došlo k porušení zákazu zneužití práva, když došlo ke snížení hospodářského výsledku, který je ve smyslu § 23 odst. 1 ZDP základem daně. V návaznosti na to vydal správce daně dodatečný platební výměr. Žalovaný v napadeném rozhodnutí závěr o zneužití práva potvrdil.

V. A) Zneužití práva vydáním korunových dluhopisů

45. Dle § 2 odst. 1 zákona č. 190/2004 Sb., o dluhopisech, je „*dluhopis cenný papír nebo zaknihovaný cenný papír, s nímž je spojeno právo na splacení určité dlužné částky odpovídající jmenovité hodnotě jeho emitentem, a to najednou nebo postupně k určitému okamžiku, a popřípadě i další práva plynoucí ze zákona nebo z emisních podmínek dluhopisu (dále jen „emisní podmínky“).*“
46. Pojem korunový dluhopis je pojem používaný v praxi pro dluhopis, který byl emitován v nominální hodnotě jedné koruny. Zpravidla se jedná o dluhopisy emitované v období od 1. 8. 2012 do 31. 12. 2012 v takové jmenovité hodnotě, aby při aplikaci § 36 odst. 3 zákona o daních z příjmů ve znění účinném do 31. 12. 2012 a čl. IV bodu 2 přechodného ustanovení zákona č. 192/2012 Sb., bylo zdanění úrokového příjmu 15% srážkovou daní rovno 0 Kč. Základ daně se stanovoval ke každému jednotlivému dluhopisu samostatně a zaokrouhloval se na celé koruny dolů.
47. Korunové dluhopisy byly emitovány nejčastěji v období od 1. 8. 2012 do 31. 12. 2012 právě v této jmenovité hodnotě, aby při aplikaci § 36 odst. 3 zákona o daních z příjmů ve znění účinném do 31. 12. 2012 a čl. IV bodu 2 přechodných ustanovení zákona č. 192/2012 Sb. bylo zdanění úrokového příjmu 15% srážkovou daní rovno 0 Kč (základ daně byl stanovován za každý jednotlivý dluhopis a zaokrouhloval se na celé koruny dolů). Účelem emise korunových dluhopisů mělo být zajištění financování emitenta, který následně mohl uplatnit úrokový náklad, jímž snížil základ daně z příjmů. Zákonem stanovená možnost emise dluhopisů tak představuje jakousi pobídku k financování podnikání získáním finančních prostředků dluhem z cizích zdrojů. Na straně upisovatele pak úpis dluhopisů

představuje daňovou optimalizaci v podobě nulové daně z úrokového příjmu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 5. 2024, č. j. 10 Afs 309/2022-112, bod 47).

48. Všechny emise korunových dluhopisů nejsou automaticky zneužitím práva. Z tohoto důvodu bylo nezbytné posuzovat jednotlivé okolnosti případu ve vzájemném souhrnu, jak to ostatně daňové orgány učinily. Již na tomto místě krajský soud uvádí, že z napadeného rozhodnutí nelze dovodit, že by žalovaný samotné vydání korunových dluhopisů automaticky posuzoval jako problematické a jako zneužití práva. Nicméně s ohledem na konkrétní okolnosti dané věci žalovaný dospěl k závěru, že emise nebyla ekonomicky opodstatněná a struktura a nastavení transakcí byla uskutečněna účelově s hlavním (převažujícím) cílem získat daňové zvýhodnění.
49. Pokud emisi korunových dluhopisů jako nástroj financování vlastních aktivit zvolila žalobkyně účelově s cílem dosáhnout nelegitimního daňového zvýhodnění, nebylo možné takovému postupu poskytnout ochranu srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 5. 2024, č. j. 10 Afs 309/2022-112, bod 49).
50. Pojem zneužití práva definoval Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 10. 11. 2005, č. j. 1 Afs 107/2004 - 48, jako situaci, „*kdy někdo vykoná své subjektivní právo k neodůvodněné újmě někoho jiného nebo společnosti; takovéto chování, jímž se dosahuje výsledku nedovoleného, je jenom zdánlivě dovolené.*“ K výkladu zásady zákazu zneužívání práva významně přispěl i Soudní dvůr EU, zejména v rozsudku ve věci *Halifax* ze dne 21. 2. 2006, C-255/02, nebo v rozsudcích ze dne 11. 10. 1977, *Cremer*, 125/76, Recueil, s. 1593, bod 21; ze dne 3. 3. 1993, *General Milk Products*, C-8/92, Recueil, s. I-779, bod 21, a *Emsland-Stärke*, ze dne 14. 12. 2000, C-110/99, Recueil, s. I-11569, bod 51). Soudní dvůr EU zdůraznil, že použití právní úpravy Společenství nemůže jít tak daleko, aby zahrnovalo zneužívající praktiky hospodářských subjektů, tedy plnění, jež nejsou uskutečněna v rámci obvyklých obchodních podmínek, nýbrž pouze s cílem získat zneužívajícím způsobem výhody upravené právem Společenství. Při posuzování zneužití práva je podle Soudního dvora třeba stanovit, zda existuje kombinace objektivní okolnosti (i přes formální splnění podmínek stanovených dle pravidel Společenství, nebylo dosaženo účelu těchto pravidel) a subjektivního prvku (cílem je získání výhody ze stanovených pravidel umělým vytvořením podmínek pro její získání). Pro posouzení zneužití není určující úmysl. Záleží především na tom, zda činnost objektivně nemá žádné jiné vysvětlení než zajistit daňové zvýhodnění. Za předpokladu, že se zjistí, že tyto objektivní okolnosti existují, musí být přijat závěr, že osoba, která se dovolává doslovného znění ustanovení práva Společenství, aby uplatnila právo, které je v protikladu ke svým účelům, si nezaslouží takové právo mít (viz rovněž rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 1. 2011, č. j. 2 Afs 83/2010 - 68).
51. Zneužití práva má tedy svou objektivní a subjektivní stránku, jak přehledně vyložil Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 26. 4. 2022, č. j. 10 Afs 289/2021 - 42. Zneužitím práva se podle Nejvyššího správního soudu v daňových věcech rozumí situace, kdy i přes formální naplnění požadavků zákona nedošlo k naplnění jeho účelu a smyslu (objektivní podmínka) a zároveň kdy hlavním či převažujícím účelem jednání daňového subjektu bylo získání daňové výhody (subjektivní podmínka). Naplnění obou podmínek je potřeba zkoumat s ohledem na všechny skutkové okolnosti konkrétního případu. Při zkoumání objektivní podmínky pro závěr o zneužití práva v daňových věcech je potřeba vymezit smysl a účel konkrétního ustanovení zákona. Je-li to možné, daňové orgány by

při vymezení smyslu a účelu konkrétního ustanovení neměly zůstat jen u toho, že se dané ustanovení nevztahuje na „umělé“ jednání nebo transakce. Při zkoumání subjektivní podmínky pro závěr o zneužití práva v daňových věcech je potřeba zkoumat, zda mělo jednání daňového subjektu reálné ekonomické opodstatnění nebo zda daňový subjekt uměle vytvořil podmínky pro uplatnění daňové výhody. Propojenost daňového subjektu a jiných osob účastnících se jednání, které vedlo k neférovému získání daňové výhody, mohou daňové orgány vzít při zkoumání subjektivní podmínky v úvahu, nejde ale o definiční znak subjektivní podmínky.

52. Žalobkyně namítá, že v souvislosti s vydáním korunových dluhopisů nepostupovala účelově a nezneužila právo. Naopak emise korunových dluhopisů byla ekonomicky opodstatněná. Daňové orgány neprokázaly splnění podmínky existence neoprávněného daňového zvýhodnění. Argumentuje, že měla právo uspořádat si svoje podnikání tak, že dojde i ke snížení její daňové povinnosti. Krajský soud pro úplnost uvádí, že podnikatelská činnost žalobkyně nebyla daňovými orgány zpochybněna a není předmětem sporu.
53. V obecné rovině lze souhlasit se žalobkyní, že byla oprávněna získat finanční prostředky pro své podnikatelské aktivity emisí korunových dluhopisů a byla oprávněna při výběru financování svého podnikání zohlednit i faktor daňový (srov. žalobkyní odkazovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 12. 2007, č. j. 1 Afs 35/2007-108). Při výběru nástroje financování svých podnikatelských aktivit a optimalizaci daňové zátěže však byla žalobkyně limitovaná zákazem zneužití práva (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 12. 2014, č. j. 6 Afs 156/2014-47).
54. Jak bylo zmíněno výše, primárním účelem zákonem stanovené možnosti emise dluhopisů je získání finančních prostředků (peněz či pohledávek) pro podnikání čili získání dodatečného kapitálu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 5. 2022, č. j. 4 Afs 376/2021-60). Pokud emise dluhopisů nenaplní svůj primární účel, nelze ji shledat ekonomicky racionální. V rozsudku ze dne 22. 3. 2022, č. j. 4 Afs 109/2022-32, Nejvyšší správní soud uvedl, že „*absence ekonomicky racionálního smyslu transakce je okolností svědčící o naplnění objektivního i subjektivního proku zneužití práva*“. Pokud není prokázáno, že emitent skutečně finanční prostředky díky emisi získal, je beze smyslu řešit, zda emise dluhopisů byla ekonomicky racionální z pohledu objemu emise, použití (ne)získaných finančních prostředků a jiných (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 12. 2023, č. j. 4 Afs 262/2022-87, bod 42).
55. Krajský soud v daném případě dospěl k závěru, že daňové orgány chybějící zjevnou opodstatněnost korunových dluhopisů u žalobkyně prokázaly. Naopak žalobkyně neprokázala, že by získala jakékoli nové zdroje externího financování.
56. Správce daně ve zprávě o daňové kontrole podrobně popsal, že peníze, které žalobkyně za úpis dluhopisů obdržela, byly její vlastní, neboť je předtím v potřebné výši zaslala buď přímo upisovateli nebo jiné osobě, od které se pak k upisovateli dostaly. Zjištění správce daně mají oporu ve spisovém materiálu (jsou podložena bankovními výpisy). Žalovaný pak jednotlivé transakce shrnul v napadeném rozhodnutí (viz body 110 až 122).
57. Zjištění, že žalobkyně emisí nezískala žádné dodatečné prostředky je naprosto zásadní pro posouzení ekonomické racionality emise. Tato zjištění přitom žalobkyně důkazně nevyvrátila, v řízení před soudem je nečiní spornými. Nadto správce daně zjistil, že původní zdroje financování použila žalobkyně na to, aby je přeposlala přes společnosti PEREFCT

INVEST, AGRO 2000 – UIF, AGRO 2000-INVEST, a pana L. K., předsedu představenstva společnosti AGRO 2000 – UIF, Ing. B., předsedovi představenstva žalobkyně. Ten je obratem použil na nákup korunových dluhopisů žalobkyně.

58. Jak krajský soud zmínil výše, pokud nebylo prokázáno přijetí dodatečných finančních prostředků pro podnikatelskou činnost žalobkyně, je zbytečné řešit, zda byl objem emise úměrný, či posuzovat ekonomickou racionalitu emise z jiného pohledu. Proto nemůže obstát obsáhlá argumentace o ekonomické opodstatněnosti posuzovaných dluhopisů [že jejím cílem nebylo získat nové (ve smyslu dodatečné) finanční prostředky, ale refinancováním prodloužit dobu, po kterou měla žalobkyně v dispozici původní zdroje financování].
59. Žalobkyně také namítá, že žalovaný neprokázal naplnění podmínky existence daňového zvýhodnění.
60. Daňové orgány v řešeném případě dospěly k závěru, že emise dluhopisů byla čistě účelovou transakcí, přičemž výhodnost transakce spočívala ve snížení základu daně po dobu 20 let (do roku 2032). Fakticky došlo k zatížení žalobkyně dodatečnou nákladovou položkou ve formě úroku ve výši 12 % ročně po dobu 20 let. Částka nákladových úroků přitom z upsaných 200 milionů kusů dluhopisů představuje ročně částku 24 000 000 Kč. Druhou výhodou představovalo nezdanění finančních prostředků vyplacených jako úroků z dluhopisů beneficentovi (Ing. B.) srážkovou daní (viz věc řešená soudem pod sp. zn. 30 A 44/2021). Bylo akcentováno, že žalobkyně žádné volné finanční prostředky pro rozvoj podnikání emisí dluhopisů nezískala.
61. K tomu je nutno dodat, že daňové účinky příslušných transakcí podle různých zákonných ustanovení (tedy § 24 odst. 1 a § 36 odst. 3 ZDP) od sebe nelze přísně oddělovat, neboť tvoří fakticky jeden celek. Trvat na tom, aby správce daně hodnotil danou transakci izolovaně pouze z hlediska účelu a smyslu § 24 odst. 1 ZDP a nezohledňoval v nynějším řízení vůbec § 36 odst. 3 ZDP týkající se srážkové daně, je iracionální. Smyslem § 24 ZDP je přenést na stát jen takové náklady daňového subjektu, které sloužily k dosažení příjmů, jež se staly předmětem zdanění. Pokud se žalobkyně zpronevěřila účelu a smyslu § 24 odst. 1 ZDP a emitovala dluhopisy bez toho, že by jejím cílem bylo získat prostředky na tvorbu zdanitelných příjmů, pak se toto porušení smyslu a účelu zákona logicky promítá i do posuzování téhož jejího jednání, jež vyústilo v neodvedení daně z příjmů fyzických osob vybírané srážkou. Nelze totiž přehlížet, že z téhož jednání zde daňově těžily dvě spojené osoby (žalobkyně a její předseda představenstva). Žalovaný se právní úpravě daně z příjmů fyzických osob vybírané srážkou podle zvláštní sazby daně věnoval v napadeném rozhodnutí v omezeném rozsahu zejména z důvodu úzké souvislosti s nyní projednávanou věcí. Zohlednění daňových dopadů transakce i z pohledu srážkové daně vhodně doplňuje celý kontext případu.
62. Soud tedy nemá pochyb o tom, že žalovaný naplnění objektivní stránky zneužití práva prokázal. Nutno připomenout, že shora citovaná judikatura nevyžaduje, aby získání neoprávněné daňové výhody bylo jediným cílem a výsledkem zneužívajícího jednání – postačí, pokud jde o cíl a výsledek hlavní, zjevně převažující.
63. Krajský soud souhlasí se žalobkyní, že v případě emise dluhopisů má větší možnost ovlivnit podmínky způsobu financování, než v případě využití bankovního úvěru. Ovšem v případě žalobkyně bylo prokázáno, že reálně žádné dodatečné finanční prostředky

nezískala. Namísto toho uměle vytvořila podmínky za účelem zisku daňové výhody. Argumentace žalobkyně, že měl žalovaný její situaci hodnotit tak, jako by čerpala úvěr nebo půjčku, proto nemůže obstát.

64. Ačkoliv žalobkyně vyzdvihuje výhody dluhopisů, kterými obhazuje vlastní financování korunovými dluhopisy, krajský soud má ve shodě s žalovaným za to, že tyto výhody nevyužila (např. flexibilita při nakládání a možnost zapojení dalších investorů za situace, kdy jediným investorem byl Ing. B.). Přitom neodůvodnitelné drobení dluhopisů v případech, kdy celou emisi vlastní jediný nabyvatel je považováno za jeden z několika rizikových znaků, který svědčí pro zneužití práva. Ze strany žalobkyně nebyl prokázán žádný racionální důvod, proč byly emitovány dluhopisy právě v nominální hodnotě 1 Kč, jestliže celá emise dluhopisů v hodnotě 200 000 000 Kč byla ve výsledku upsána pouze předsedou představenstva Ing. B. Žalobkyně dosud racionálně nezdůvodnila, proč byl upřednostněn prodej dluhopisů právě spojené osobě Ing. B., případně zda byly dluhopisy nabídnuty širšímu spektru zájemců v případě, že žalobkyně dle svého tvrzení hledala dlouhodobý externí zdroj financování.
65. Jak konstatoval Nejvyšší správní soud ve shora zmíněných rozsudcích, skutečnosti jako emitování v prosinci 2012 nebo úpis spojenou osobou představují prvky, které se se zneužitím práva v souvislosti s vydáním korunových dluhopisů často vyskytují, ačkoli samy o sobě nestačí pro učinění závěru o zneužití práva (viz rozsudky č. j. 4 Afs 262/2022-87, bod 41, a č. j. 10 Afs 309/2022-112, bod 54, č. j. 9 Afs 110/2023-107, bod 51). Daňové orgány ovšem svůj závěr pouze na těchto skutečnostech nevystavěly. Je to jejich souhrn a další správcem daně zjištěné skutečnosti (jako „protáčení“ finančních prostředků, v podrobnostech lze zcela odkázat na odůvodnění napadeného rozhodnutí žalovaného a zprávu o daňové kontrole), které svědčí o zneužití práva ze strany žalobkyně, jež daňové orgány prokázaly. Daňové orgány přitom poskytly žalobkyni dostatečný prostor, aby oproti jejich zjištěním prokázala, že převažujícím účelem jejího jednání nebylo získání daňové výhody. To se jí však nepodařilo.
66. V daném případě žalovaný srozumitelně v napadeném rozhodnutí uvádí, že účelem emise dluhopisů bylo snížení základu daně a tím i výsledné daně. Uměle vytvořená transakce přitom byla možná zejména z důvodu propojenosti osob, respektive provázanosti smluvních stran transakce v podobě Ing. B., žalobkyně a společnosti PERFECT INVEST. Mimo to Ing. B. získal emisí dluhopisů výhodu v podobě nezdaněných vyplácených úroků z dluhopisů. Jediným účelem jednání žalobkyně tak v daném případě bylo získání daňové výhody.
67. S ohledem na shora uvedené je zřejmá nedůvodnost argumentace žalobkyně, že dosavadní judikatura je na její případ nepřiléhavá a neaplikovatelná. Naopak nyní řešená věc je v podstatných rysech s dosavadní judikaturou shodná. Společnost emituje korunové dluhopisy, které však sama nějakým způsobem uhradí. Nezíská tak emisí žádné finance, ale pouze zatíží své náklady úrokem. Vyplacený úrok pak držitelé dluhopisů již nemusí danit. K tomu přesně v nyní řešené věci došlo a takový postup představuje zneužití práva.
68. Naopak nyní souzený případ se odlišuje od věci řešené v žalobkynin odkazovaném rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2023, č. j. 3 Afs 114/2022-40. Ve zmíněné věci Odvolací finanční ředitelství kvalifikovalo jednání daňového subjektu jako jednání podle § 23 odst. 7 ZDP a byla řešena otázka, proč daňový subjekt nakupoval peníze jako cizí zdroje za cenu (úrok) přesahující ceny (úroky) mezi nezávislými osobami. Vzhledem k tomu, že

úroková sazba dluhopisů nebyla stanovena v souladu s principem tržního odstupu a daňový subjekt zjištěný rozdíl uspokojivě nedoložil, provedly daňové orgány příslušnou korekci základu daně. Ve zmíněné věci tedy na rozdíl od nyní řešeného případu Odvolací finanční ředitelství neshledalo zneužití práva daňovým subjektem. V nyní řešeném případě však daňové orgány dospěly k závěru, že jsou formálně splněny zákonné podmínky, jednání je tedy formálně bezvadné, ale jeho materiální výsledek je v rozporu se smyslem a účelem právní úpravy. V tom právě spočívá podstata daného institutu zneužití – daňový subjekt sice splní podmínky pro získání určitého nároku, ale učiní tak pouze formálně, ve snaze získat neoprávněnou výhodu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 5. 2024, č. j. 10 Afs 309/2022-112, bod 30). Závěr žalovaného o formálním splnění podmínky § 24 odst. 1 ZDP, proto není v rozporu s jeho dalším závěrem, že emise dluhopisů nebyla ekonomicky opodstatněná, což je jedním z předpokladů zneužití práva. Pokud žalobkyně namítala, že si žalovaný ve svých závěrech protiřečí, není daná námitka s ohledem na výše uvedené důvodná.

69. Žalobkyně dále s odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 11. 2019, č. j. 6 Afs 376/2018-46, namítá, že pokud se k jednání, které je zneužitím práva, nepřihlíží, musí správně hledět na situaci tak, že je žalobkyně stále financována předchozím bankovním a ostatním krátkodobým financováním. Proto jsou nadále nákladové úroky z tohoto financování daňově uznatelné. K tomu krajský soud uvádí, že takový závěr ze žalobkyní odkazovaného rozsudku Nejvyššího správního soudu nevyplývá. Nejvyšší správní soud v bodě 55 zmíněného rozsudku mimo jiné konstatoval: *„Podstatou aplikace institutu zákazu zneužití práva je snaha o to, aby byl nastolen takový stav, jako by ke zneužití práva nedošlo (srov. již výše citovaný rozsudek Soudního dvora ve věci Halifax, bod 94); jeho výsledkem by tedy mělo být odčerpání neoprávněné získané výhody.“* Správce daně proto nepochybil, pokud žalobkyni výhodu uznatelnosti nákladových úroků „odčerpal“. Povinnost hledět na žalobkyni tak, jako by byla nadále financována předchozím bankovním a ostatním krátkodobým financováním, správce daně neměl (z ničeho ji nelze dovodit). Opačný, žalobcem požadovaný postup správce daně by vedl ve výsledku k přiznání daňové výhody, a to i přes prokázání zneužití práva. To by zcela popřelo smysl a účel principu zákazu zneužití práva, který plní funkci „záchranné brzdy“ v případě uměle nastolených transakcí s cílem získat daňové zvýhodnění.
70. Srovnání situace žalobkyně s vydáním státních dluhopisů považuje krajský soud za nepřipadné. Emise tzv. korunových dluhopisů ke konci roku 2012 sama o sobě nebyla v rozporu se zákonem. Klíčové pro nyní souzenou věc však je, že daňové orgány přesvědčivě a pečlivě zdůvodnily, proč mají za to, že daná transakce žádnou jinou podstatnou výhodu či příležitost, než byla daňová optimalizace, žalobkyni nepřinesla. Nelze jí proto poskytnout právní ochranu ve smyslu shora citované judikatury. Ostatně námitce, že i český stát vydával korunové dluhopisy, nelze přitakat také i z toho důvodu, že i kdyby se tak stalo, *„taková skutečnost není způsobilá založit komukoliv oprávnění zneužít právo ve vlastní věci“*, jak připomněl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 30. 11. 2016, č. j. 4 Afs 137/2016-43, neboť předmětem tohoto řízení není fiskální politika České republiky (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2022, č. j. 1 Afs 103/2022-36, bod 24).

V. B) Námitka neprovedení navrhaných důkazních prostředků a nesprávného vyhodnocení důkazního prostředku

71. Závěrem se soud zabýval námitkou nezákonného odmítnutí navrženého důkazního prostředku, spočívajícího ve výsledku externího účetního, pana M., a vedoucího správního oddělení žalobkyně, pana M. Žalobkyně navrhovala výslech těchto dvou svědků v doplnění odvolání za účelem prokázání jejich tvrzení a dále za účelem zasazení jí uvedených skutečností do celkového kontextu její podnikatelské aktivity a hospodářské situace.
72. Dle § 96 odst. 1 daňového řádu platí, že *„každá osoba je povinna vypovídat jako svědek o důležitých okolnostech při správě daní, týkajících se jiných osob, pokud jsou jí známy; musí vypovídat pravdivě a nic nezamlčovat.“*
73. Žalovaný se navrhanými výsledky zabýval v bodech 96-100 napadeného rozhodnutí, přičemž se rozhodl k navrhaným výslechům nepřistoupit. *„Správce daně v rámci daňové kontroly nerozporoval ekonomickou činnost daňového subjektu, ani skutečnost, že daňový subjekt ke své činnosti potřebuje dlouhodobé zdroje financování. Meritem věci je v daném případě především posouzení toho, zda odvolatel předmětnou emisí dluhopisů skutečně získal finanční prostředky ke své ekonomické činnosti, či zda se v případě transakcí spojených s úpisem dluhopisů jednalo pouze o účelové operace, mající jediný cíl – získat daňovou výhodu.“* (bod 99 napadeného rozhodnutí).
74. Neakceptování důkazního návrhu lze založit pouze třemi důvody. Prvním je argument, podle něhož tvrzená skutečnost, k jejímuž ověření nebo vyvrácení je navrován důkaz, nemá relevantní souvislost s předmětem řízení. Dalším je argument, podle kterého důkaz není schopen ověřit ani vyvrátit tvrzenou skutečnost, čili ve vazbě na toto tvrzení nedisponuje vypovídací potencií. Třetím důvodem, je potom právě odmítnutí pro nadbytečnost důkazu.
75. Krajský soud přisvědčuje žalovanému v závěru, kdy se rozhodl neuskutečnit navrhané výslechy právě z důvodu nadbytečnosti. Odůvodnění potřebnosti navržených výslechů ze strany žalobkyně rovněž krajský soud považuje za velmi obecné, bez uvedení konkrétních skutečností, o čem by navržení svědci měli a mohli vypovídat. Navržené svědecké výpovědi se měly týkat zejména její podnikatelské aktivity a hospodářské situace. Ta však byla žalovanému známá z důkazů shromážděných v daňovém řízení a nepanovaly o ní ze strany žalovaného či správce daně pochybnosti. Navíc správce daně ani žalovaný obchodní činnost či potřebnost finančních prostředků k její činnosti nerozporovali. Stejně tak tok finančních prostředků mezi zúčastněnými subjekty byl jednoznačně zmapován. Nadto je třeba zohlednit, že jejich provedení žalobkyně navrhla v odvolacím řízení, v té době již věděl, na jakých zjištěních správce daně vystavěl svá rozhodnutí o stanovení daně. Jednalo se o skutečnost, že žalobkyně emisí dluhopisů nezískala dodatečné finanční prostředky, což je základním účelem emise dluhopisů. K vyvrácení tohoto zjištění však důkazní návrhy podle zdůvodnění jejich uplatnění nesměřovaly, přičemž hodnocení důvodnosti jednotlivých kroků žalobkyně svědkům nepřísluší. Z tohoto pohledu bylo odmítnutí provedení navržených výslechů správné, přičemž žalovaný se nedopustil žádného nepřipustného předčasného hodnocení důkazních prostředků (obdobně viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 12. 2023, č. j. 4 Afs 262/2022-87, body 35 a 36; a ze dne 28. 5. 2024, č. j. 10 Afs 309/2022-112, body 33 až 39).

76. Žalobkyně namítala též nesprávné vyhodnocení Ekonomické analýzy („*Ekonomická analýza podnikatelské činnosti PERFECT Invest a IPB Invest byla zpracována NSG Morison znaleckou kanceláří s.r.o. ke dni 2. 3. 2023*“). Žalovaný se hodnocením ekonomické analýzy zabýval podrobně v bodech 80 až 99 napadeného rozhodnutí. Dospěl k závěru, že Ekonomická analýza se nezabývala konkrétními finančními transakcemi provázejícími emisi korunových dluhopisů, v závěru roku 2012, pouze zhodnotila hospodaření žalobkyně na úrovni finančních výkazů na roční bázi za období let 2007 až 2017. V rámci Ekonomické analýzy nebyly získány žádné důkazní prostředky, které by objasnily ekonomický smysl finančních transakcí, kterými se zabýval správce daně, a nebyla doložena ekonomická odůvodněnost emise korunových dluhopisů v závěru roku 2012. Ekonomická analýza se zabývá zejména komplexními změnami položek majetku a závazků u žalobkyně na roční bázi. Tyto změny však nemusí zákonitě souviset pouze s emisí dluhopisů, ale mohou být ovlivněny i dalšími rozhodnutími a další činností daňového subjektu. Ekonomická analýza podnikatelské činnosti se nezabývala smyslem konkrétních finančních transakcí doprovázejících emisi korunových dluhopisů v závěru roku 2012, se kterými byly spojeny pochybnosti správce daně od samého počátku daňového řízení. Žalovaný také uvedl, že sledovat celkové bilanční sumy nestačí. Daňový subjekt by měl být schopen prokázat ekonomickou opodstatněnost a smysl určitých transakcí v daném okamžiku, nikoliv až na základě konečných zůstatků účtů vykázaných v účetnictví, resp. na úrovni finančních výkazů k poslednímu dni účetního období. Pokud by totiž požadoval správce daně prokázat ekonomickou opodstatněnost emise dluhopisů již například v roce 2013, daňový subjekt by nemohl využít tuto argumentaci. V tomto případě by pak byly tyto daňové subjekty, u kterých by správce daně toto prověřoval v krátkém časovém úseku, znevýhodněny, pokud by správce daně neuznal úroky jako daňově účinné jenom proto, že daňový subjekt bilanční sumou v dlouhodobém horizontu argumentovat nemůže. Podle žalovaného ani růstem bilanční sumy nemůže žalobkyně obhajovat racionalitu emise, neboť došlo ke zhoršení finančního i celkového výsledku hospodaření daňového subjektu mezi roky 2012 a 2013. Celková bilanční suma aktiv se mezi roky 2011 (před emisí) a 2012 (po emisí) sice zvýšila, ale nárůst byl pouze o 48 mil. Kč, což nemůže obhájit emisi dluhopisů v tak velkém objemu, a v dalších letech po emisí má klesající tendenci.
77. Krajský soud se s daným hodnocením ztotožnil. Opakovaně uvádí, že žalovaný v napadeném rozhodnutí přesvědčivě dovedl, že emise dluhopisů žalobkyni žádné finanční prostředky nepřinesla, neboť fakticky sama zprostředkovaně financovala jejich nákup. Nic na tom nemůže změnit fakt, že tuto emisi formálně zanesla do svého účetnictví. Pokud žalobkyně dosahovala v roce 2012 a v následujících letech dobrých hospodářských výsledků a dokázala úspěšně splácet své závazky, není to zcela jistě díky tomu, že by získala potřebné prostředky emisí a úpisem korunových dluhopisů.
78. Krajský soud tak je přesvědčen, že správní orgány hodnotily důkazy předložené žalobkyní jednotlivě, ale i v jejich vzájemné souvislosti v souladu s § 8 odst. 1 daňového řádu, přičemž dospěly k závěru, že emise dluhopisů neměla ekonomické opodstatnění. S tím se krajský soud ztotožnil.

V. Závěr a náklady řízení

79. Na základě výše uvedených skutečností soud žalobu zamítl jako nedůvodnou (§ 78 odst. 7 s. ř. s.).

80. O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobkyně ve věci úspěch neměla (žaloba byla jako nedůvodná zamítnuta), a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení.
81. Žalovanému správnímu orgánu, kterému by jinak jakožto úspěšnému účastníkovi řízení právo na náhradu nákladů řízení příslušelo, náklady řízení nad rámec jeho běžné administrativní činnosti nevznikly. Soud proto rozhodl, že se žalovanému náhrada nákladů řízení nepřiznává.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních právních předpisů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 18. 6. 2025

Mgr. Milan Procházka
předseda senátu